

Categoriile comunităților religioase în RSSM

CZU: 94:27/29(478)

Nicolae FUȘTEI

În conformitate cu legislația cultelor, în RSSM activau două categorii de comunități religioase. Prima categorie o constituiau comunitățile legale și a doua – comunități ilegale. La cele legale erau atribuite: Biserica Ortodoxă Rusă, Biserica Romano-Catolică, Biserica Ortodoxă de Rit Vechi (Lipovenească), Cultul Mozaic, Cultul Creștin Evanghelist-baptist, Cultul Penticostal, Cultul Adventist de Ziua a 7-a și cultul Molocanilor. Pe lângă cele recunoscute de stat, mai funcționau ilegal câteva asociații religioase „ilegale”: inochentiștii, Martorii lui Iehova, Penticostalii, Adventiștii reformați și menoniții.

Statutul cultului legal sau ilegal al comunităților religioase era determinat de faptul dacă au trecut sau nu procedura de înregistrare la organele competente – la Consiliul pentru problemele Bisericii Ortodoxe Ruse sau la Consiliul pentru problemele cultelor religioase.

Cele care au trecut înregistrarea erau clasate în categoria cultelor legale, cele ce nu au trecut-o erau incluse în categoria cultelor ilegale cu toate epitetele: antisovietic, totalitar, agent al statelor străine ș.a.

Unele culte religioase și părțile lor componente refuzau din varii motive să treacă procedura înregistrării la organele competente ale statului sovietic, aflându-se în opoziție față de acestea, astfel plasându-se în categoria comunităților ilegale.

Nimereau în categoria comunităților ilegale și comunitățile religioase care ar fi dorit să fie înregistrate, dar li s-a refuzat înregistrarea din varii motive, cel mai des – din nedorința autorităților de a spori numărul comunităților religioase, deoarece obiectivele statului era să lichideze fenomenul religios, considerat ca rămășiță a trecutului întunecat.

Dar și comunitățile religioase înregistrate, care activau legal, puteau fi trecute în categoria celor ilegale pentru varii motive, cel mai des, inventate de autoritățile sovietice, în special pentru presupuse încălcări ale legislației cultelor.

Este necesar să menționăm că în câmpul legislativ intrau și diferite hotărâri, instrucțiuni, scrisori explicative ale celor două Consilii, printre care și „Instrucția cu privire la controlul asupra respectării legislației cultelor”. Documentul era cu titlul „secret”, cu conținutul acestei instrucțiuni nefiind familiarizați nici colaboratorii Împuterniciților, deoarece se păstra într-un safeu sigilat, destinat pentru documentele secrete. Este firesc că cei cărora li se cerea respectarea legislației nici nu știau ce le este interzis. De aceea autoritățile locale puteau, la propria decizie, să califice cutare sau cutare activitate a comunității ca fiind legală sau ilegală.

Astfel, legislația sovietică nu era consecventă. Atunci când era spre folosul statului, cultele aveau dreptul la activitate filantropică, este destul să ne amintim de ajutoarele colectate de Biserică în timpul războiului. Să nu uităm că cultele religioase erau cei mai mari donatori în Fondul pentru Pace și în Fondul conservării și restaurării monumentelor de cultură și istorie.

Pentru lichidarea comunităților religioase se organizau și provocări. Spre exemplu, venea cineva noaptea la preot și-l implora să meargă acasă să-i boteze copilul care e pe moarte. Preotul nu putea să refuze o astfel de cerere și mergea. După ce pregătea toate cele necesare pentru oficierea botezului, se aprindea lumina în casă și preotul se vedea înconjurat de camere de filmat sau de fotografiat și se întocmea un act despre încălcarea legislației cultelor. Ca urmare, preotul era lipsit de înregistrare și nu mai putea activa. La biserică nu mai era trimis un alt preot și, peste un an, biserica era închisă pe motiv că nu activează. Iar dacă o perioadă de timp, din inerție, comunitatea mai continua să activeze, nimerea în categoria celor ilegale.

Practic, chiar și comunitățile religioase înregistrate, sau legale, erau neputincioase în fața autorităților sovietice, nefiind în stare să-și desfășoare activitatea în deplină corespundere cu credința lor, riscând în orice moment să nimerescă în categoria comunităților ilegale.